

אור אדום

מתוך "נמס", רומן בכתובים

■

"געגוע" – איזו מילה יפה, כל כך אונומטופאית. כמו "בקבוק", שצליל המילה מחקה את נביעת הנוזל אל כוס, כך גם "גע-גוע" מבטא את פכפוך הלב, לעלוע הגרון, בליעת הרוק. שהרי נחמצות הלב כולה מזוגה במילה אחת.

לשכשך במימי געגועים מלהיב אף יותר מפגישה עם נשוא הגעגועים, וודאי נשגב יותר, שהרי בפגישה, ייתכן שיעלה באפך ריח חמצמן, אולי תפגוש מבט דהוי. כל אלו ועוד מזומנים לאדם שמבקש לפגוש את מי שלבו נשאו. אך אם יישאר בגעגועיו, יישאו אלו חותם מלכות של שורה משיר מרטיט, של מראה ורד מציץ בסמטת רחוב, של חדר אפלולי כשאתה ישוב בכורסתך ומאזין לצלילים המפגינים רק במעט את קשת רגשותיך לדבר.

מה שיפה במילה "געגוע" הוא יכולתה להתרחב די הצורך ולהתאים עצמה לגודל הרגשות. בשיאם, הגעגועים אכזריים כלהקת צבועים המשסעת את בשרך פיסות-פיסות, והמילה נובעת במקווי געגוע שמציפים את כל אזורי לבבך כמו אזורי הביצות בלואיזיאנה, לא תוכל לצעוד שם בלא שנעלייך ירטבו, או גרוע מזה ישקעו בבוץ.

בעוד שרגשות אחרים נזקקים לחיזוק בדמות מילים נרדפות, ל"געגוע" אין צורך בפירוטים של השפה, זהו מאגר עצום ולח, כשכל מחשבה על נשוא העניין מביאה עמה להק ברווזים שמגעגעים בקופוניה ומעירים את לבך לרעום למשמע הצלילים:

הי-כן היא, הי-כן היא

גע ודע, גע או גוע.

שרון הביטה באדישות מדיטיבית בקורי העכביש שנמתחו מהנברשת אל התקרה. ראשה לצד מתג החשמל ואצבעה מרפרפת עליו כמו היה גבנון בעורו של בנה, ובשעה שהיא מורחת אותו בשמן תינוקות ידה מאתרת שלפוחית אדמומית מוגבהת משאר מפלס העור – עקיצת יתוש.

היא ניקרה קלות על המפסק: חושך-אור-חושך-אור-חושך. הקורים נענו לקריאת מקצב המעגל החשמלי ועטו הבזקי אור וחושך.

הנברשת, על עשרות האבנים שבה, שיברה את הקרניים והטילה אור נעים. היא חשבה על העכביש שטווה ברגליו הדביקות את רשתו, מרחיב בכל פעם את שטח השליטה, ממתין שיזדמן יתוש עב-דם או זכוב חסר מעוף. פתאום חשה בנוח בחושך הבולע פרטים.

בעלה לקח את הילדים לסיבוב, הבטיח לה את הערב לעצמה. אילו לא היה מאפשר לה את זמן המנוחה הזה היא אולי לעולם לא הייתה מגלה את רשת הקורים שטוו בו-זמנית מתחת לחוטמה ומעל לראשה. היא העלתה אור והיטיבה להתבונן בקורים המאורגנים. מלכודת מוות מרחפת מעלינו, הרהרה.

אך גם חשבה: מלאכת מחשבת, ארכיטקטורה מדויקת, יעילות, יופי אכזרי, בית, מחבוא.

בעולם החשוך הצליחה שרון לצמצם עצמה עד למידותיו של חרק ולטפס על הקיר לעבר הקורים, אינה יודעת אם היא מתקדמת אל ביתה או אל סופה – אם היא עם התמימים שלא ידעו נפשם וצעדו אל מותם, או לבה נוהה דווקא אחר העמלנות הסיזיפית – היכולת לדבוק במטרתך, לבנותו נדבך אחר נדבך, ולהמתין. אלוהים, כמה להמתין. איזו חוכמה, לדעת לעבוד עד קצה גבול היכולת, ואז לחכות לצעד של הזולת.

טלפון טרף את מחשבותיה וטלטל את גופה היבחושי שעקר מהקיר, נפל לספה וגדל והתעצם עד שהגיע למידות אדם המסוגל לענות לטלפון. וגם אם היה זה להרף עין שרון הפנימה את דרך העכביש: לא לכפות – רק להכין את הקרקע, לא להוביל – רק להציע דרך, לא לזנק – רק לחכות לגסיסה איטית.

היא נענתה מיד להצעת חברתה להצטרף למסיבה.

"זה בסן חוזה", אמרה החברה, כמו להעיר מרבעה את הריץ' ביץ'.

היא תלך, החליטה. בשום אופן היא אינה מוכנה שיונתן ירגיש מגוחך. אם יחזור וייוודע לו שישבה כאן באפס מעשה, בוודאי יאמר בלבביות: "יופי שהצלחת לנוח", אבל היא תבחין בתחושת המיאוס שתעלה בו למראה אשתו ששוכבת על ספה (בלי טלוויזיה ברקע, בלי ספר ביד, בלי כוס קפה ופרוסת עוגת לימון). ככה סתם, שרועה. זה יהיה מחוזה שיציג אותו באור עגמומי. לכן הערב היא תצא לבלות ותקשיב לפטפוט חסר תכלית, שהוא חביב כשלעצמו, אך אינו מרתק כקורים.

בשעה שהתלבשה דימתה את קולות ילדיה באים מהרחוב – מסתחררים ועולים לדירתם וצחוקם לכוד בהם כרמזי צבעי קשת בבוועות סבון. הצטמרה למחשבה שהם יגיעו לפני שהיא תספיק ללכת. ראשית, היא תצטרך להסביר להם בקול מתחפש לעליז שאימא הולכת עם חברה, אחר כך היא תחייך ותשאל אותו איך היה להם. תאזין לדיווח שלעולם אינו מתעכב על רגעים טרחניים אלא מספק מילים-מפתחות שמצהירות על קלות הטיפול בהם: גלידה, חתול, צחקו, וכל אותה עת היא תהיה מודעת לארשת פניה ולחיוך שקצותיו התלויים מחכים לסימן כדי להרפות. לבסוף, כשתלך, היא תחוש שהיא קצת נוטשת (העיניים שלהם יהיו בגב שלה). גם בעלה מן הסתם ירגיש בגסות המעברים. פתאום כוחותיו ידעכו. הזמן ששהה מחוץ לביתם ייראה לו כנצח, והזמן שממתין לו בבית ללא אשתו – גם הוא כמוהו כנצח, ובין שני הנצחים הוא סוחב את ילדיו, ומביט איך אשתו מדלגת בין טיפות זמן ואינה נרטבת.

היא מיהרה לצאת. הכי גרוע אם תפגוש אותם בחדר המדרגות. זה כל כך יצרום לעמוד שם ולנשק את הילדים ולהתלבט אם לחזור על עקבותיה או להמשיך ללכת (בשני המצבים העיניים שלהם שוב בגב שלה).

פעם היא פגשה את בעלה בחדר המדרגות. לרגע הייתה תחושה כאילו הם רק שכנים ולא נשואים זה שש שנים. אז היא אמרה במבוכה: "היי יונתן, הקדמת". כאילו אם תנקוב בשמו הקרבה תשרה בהם. הוא עלה מדרגה אחת ונשק לה

קצרות. היא שמעה את עצמה אומרת: "אני רצה להביא אותם מהגן", וכשהוא החזיר "סבבה", היא הביטה בשפתיים שלו וזות ותהתה אם אי פעם נשקה להן.

■

צלילי "הסימפוניה הפנטסטית" של ברליוז נשפכו באיטיות בסלון. שרון האזינה לקרן גנדרנית שהגיחה מאי שם והסתחררה למרכז הבמה. הרחק מאחוריה, כינור כמו הפציר: "הבחניני בי, אני מאחורי הקלעים, אני הוא הווירטואוז". רגע קצר אחריו הגיעו הווילות ובהרכב חושני טרפו את הצלילים והזמינו קלרנית וחליל להצעידם לעבר הפרק השני בסימפוניה.

מוחה התערפל לספק שינה ספק ערות. גופה קל כמו נישא על אפריון שפאותיו רקומים סמלי מלוכה מוזהבים, והוא נישא על ידי ארבעה גברים חסוני קיבורת וחשופי חזה שרירי – המובילים אותה לנשף.

היא בשמלת אטלס לבנה במחשוף עמוק. שמלתה רחבה ומלאה בפיתוחים ולולאות, בדיוק כמו הצלילים שזרמו אליה כעת. לראשה מסכה תכולה משובצת באבני אודם. חיוך המסכה קפוא ומסתורי ורק עיניה המציצות משדרות חום. לצווארה מנצנץ תליון יהלום לב אדום. היא מובלת עד להיכל הנשפים, משם היא פוסעת כמרחפת בסנדלי כסף. מבט המוזמנים נמשך אליה. אבוב וחליל באים ללוותה מכל צד, והיא יורדת בגרם מדרגות עד למרכז רחבת הריקודים.

האורחים סרים הצדה למענה, והיא חולפת בין שולחנות שלא נגמרים עליהם עשרות עופות, מיני שלווים ופסיונים צלויים, תפודים מוזהבי גריל, קערות קריסטל עמוסות דובדבנים, דומדמניות ושאר פירות יער, מטילי חמאה לצד כיכרות לחם תפוחות, קדרות מרק מבעבע ותרודי חרסינה. צלחות גאוותניות נושאות על רגל אחת עוגות מפודרות רבות-שכבה, קנקנים רקועי פיליגן גדושים יינות אדומים ולבנים, פמוטי כסף ונרות חלב משובצים בין המטעמים, וכביצורי חומה – מראה מרהיב ביותר: שורת קינוחים – טרפזי ג'לי בצבעי ירוק שקוף וכתום זוהר, הרוטטים לצלילי הבסונים האצילים. רחש עליז ושקשוק כוסות משקה עולים מכל עבר.

לפתע היא מבחינה בה מנגד – בשמלה שחורה צמודה לגופה ולראשה מסכת עיניים ונציאנית מוזהבת. שפתיה אדומות ובוהקות כתפוח משוח רעל, וכך גם צבען של נעלי הסטילטו שלה. נשימתה נעתקת למראָה כשצלילי הוואלס פורצים ומדלגים בחלל.

על אריחי שיש פלורנטיני הן מסתחררות כשמסביבן נברשות נוצצות וכוסות בדולח מבהיקות המשתקפות בעשרות מראות כבדות-מסגרת. שפע אור מסנוור, והן חבוקות ומרחפות מעל הרחבה, נראות כשתי מלכות שחמט שנותרו לברן על הלוח והן שוקלות ברית עולם או מאבק איתנים.

על אף הידיעה שברק שפתיה הנו משיחת רעל, היא אינה מתאפקת ועצומת עיניים רוכנת לנשקה, אך נשיקת המוות מבוששת לבוא, שכן, עם פקחת העיניים היא נוכחת לגלות שהיא מסתחררת לבדה.

שמחה ססגונית מתפרצת מכל עבר, אך אין היא נוגעת בה. וכבר הצלילים לוקחים אל החלק השלישי ביצירה, שם שדה החיטה זהוב והשמש מנצנצת בראשי השיבולים ומזהירה אותם כמיליוני גחליליות נגוהות באור דמדומים. והנה, גם כאן מופיעה וחומקת האהובה. נעלמת וצצה חליפות במרחבים. היא רודפת אחריה, לעתים מתבלבלת ואוחזת בקווצת שיבולים כצבעי הפשתה של שצרה.

השמיים נקיים ורק פרפרים עזי צבע רוטטים להדי הצ'לו. עיקשת בחיפושיה, הצלילים לוכדים אותה ומכבידים על תנועתה, לוטפים קרסוליה, חובקים כאזיקים ומושכים אותה רחוק מהשדה – אבל לאן?

לרגע עולה בה המחשבה שאולי הם לוקחים אותה אל הסוף הטוב, אבל גם בשרעפיה היא מכירה את היצירה, ויודעת שהקרנות נוטפות העוצמה מובילות אותה אל הגרדום.

ברגעים אלו, כשתודעת החולמת מניפה את הגיליוטינה מעל ראשה, מבליח בה זיכרון אהבה. היו אלו מחוות קטנות שנתפרו יחד ליצירת אושר, תזוזת גוף שהרעידה בה מיתר. מכות שניתכו בכלי הקשה והרעידו את לבה כלהב הגיליוטינה רגע לפני שהוא מורד על צוואר.

עכשיו, כשהיא מובלת לחלק האחרון והמסכם של הסימפוזיה הפנטסטית, היא חשה בשחרור של אלו שכבר הוצאו להורג, וכל המתח שליווה את שעותיהם האחרונות כמו מתנקז אל חופש חסר גבולות. יחד עם רוחות חוטאות כמותה, הן רודפות בבית הקברות ונאנסות להגיע בדיוק בחצות ליל, בשעה שהמכשפות מטילות לקדרות ציפורן ינשוף, אבקת אש דרקון, חופן רוק עטלפים, ופריט מזוג האוהבים שאותו הן מבקשות להפריד.

משצלח הדבר בידן, הן פורצות בצחוק מלא סיפוק ומחוללות בין הקברים המאוזבים. ועם כל כמה ששרון מתאמצת לא לחבור אליהן, היא חגה עמן, נותנת יד למחול הפירוד. לריקוד השָׁבֵר.

■

שרון סקרה עגומות את ארון התרופות. הרופא אמר שדכדוך שאינו מטופל עלול להוביל לדיכאון ורשם לה כדורים תומכי-חיים. יונתן השתדל להסוות את חוסר סבלנותו, אך בשוליים הורגשו חריקות מאמץ. צלחת שלא פונתה הוטחה ביתר נוקשות, ובמיטה, גופו התאבן אם בטעות נגעה בו. ובסוף זה התפרץ. הדיכאון נכח בעוצמה שהיה קשה להסוותו.

ויום אחד היא איחרה לאסוף את ילדיה מהגן, ואחר כך, בגינה הציבורית, היא לא נזהרה והפילה את בנה, וכשהעירו לה היא צעקה: "מיינד יור אוון ביזנס".

ובוקר אחר פקחה עיניים והתבווננה במראה ולא זכרה מה תפקידה. נכנסה לסלון ולא הבינה מי המשפחה שגרה שם ולמה הספות כה כעורות (מי לעזאזל בוחר ספות כאלו?), ובגן, כשנפרדה מהילדים, היא ארזה חיוך יפה אבל הלב שלה היה כבד כמו מטוטלת שמחוברת לשעה ומסרבת לה קצובות: "עצרו את הזמן-עצרו את הזמן-עצרו את הזמן", בוכה המטוטלת וממאנת להינחם: "לא", "לא", "לא", "לא". שהרי הכל מואץ, ואי אפשר ללכת לאחור או לבקש מהמטוטלת לחרוג ולומר "כן" לחיים, "כן" למטלות, "כן" לרגעים הקטנים שאמורים למלא אותך אושר.

ואחר כך, אורות רעי לב וחנויות מנופחות מעבר למידה הראויה, ומדרגות נעות לשום מקום בכיווני זרימה טורדניים – תקפו אותה מכל עבר. ילדיה אוחזים אותה בידיהם הקטנות, והיא שואלת את עצמה – האם הם באמת סומכים עליה שתנווט? וכשעוצרים לאכול במק'דונלדס, היא נשטפת זיעה קרה, מרגישה מובלת בעל כורחה למזבח: ילדיה – אתונות, נער הקופה הוא אל-נוטר הדורש ממנה בחירה, ונער ההמבורגרים – מלאך ומאכלת בידו, וכשרון מוסרת את כרטיס האשראי – ברקים זועמים ברקיע, ועד שהארוחה מגיעה מלפניהם – עשרות מלאכי חבלה עומדים מעליה ודוקרים אותה, מעלים חלק מנשמתה השמימה. וכשהילדים מלהגים בשמחה, היא בפאניקה נוראה, האם הם יבחינו שחלק מאימא נעלם? ותמיד היא מנסה למנות מהר את הדברים שבתוכה כדי להבין, איזה חלק הוקרב לעולה? השפיות – פה בינתיים, ההיגיון – קיים, האהבה – נוכחת, הזיכרון – נמצא. מה מהחלקים נעלם לבלי שוב? אבל אף פעם הם לא מבחינים שמשוהו חסר, הם סומכים עליה שתחזירם בבטחה הביתה.

ובבית הם מצפים ממנה להעניק זיכרון נעים לחוויות היום, לכן היא אומרת בחגיגות: "אבא'לה, אתה יודע איזה כיף היה לנו?" (וכאן יתחיל הפיצול בילדים, שמרגישים שמחה, אבל גם חשים בשקר הדיווח). והיא תוסיף: "ותראה איזה ציור מקסים עשינו". ככה היא תנסה לאזן, אבל בפנים היא רועדת – מה יהיה בפעם הבאה שילכו למק'דונלדס? ומה יהיה בגינה הציבורית? הרי שאר האימהות מחכות לה שם, וזה כל כך קשה לשרוד עם חיוך שלא מגיע מהלב, ועוד יותר קשה לסחוב בתוכך מטוטלת כבדה ועייפה שכל הזמן אומרת "לא" לחיים האלו. "לא, לא, לא!" ובתוכה שרון יודעת בוודאות שאסון עומד להתרגש עליה. אם ישאלו אותה מאין הביטחון, תבליח בה מחשבה: "משום שכשאני חושבת עליה, תנועת המטוטלת פוסקת בי".